

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT

Kwaliteitsonderzoek bij het Expertisecenter Onderwijs Zorg Bonaire en Kolegio Emmy Schermer

Plaats : Kralendijk Bonaire
Datum onderzoek : 15 en 18 maart 2024
Rapport vastgesteld te Tilburg op 24 juni 2024

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Bevindingen 7
3	Conclusies en afspraken 11
4	Kolegio Emmy Schermer (KES) 11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 15 maart 2024 een onderzoek uitgevoerd op het Expertisecenter onderwijs zorg (eoz) naar aspecten van de kwaliteit van de onderwijszorg en de naleving van wet- en regelgeving.

Het betreft een kwaliteitsonderzoek dat als doel heeft vast te stellen in hoeverre het expertisecenter bijdraagt aan de basiskwaliteit van de onderwijszorg op Bonaire. De conclusies van dit onderzoek kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan het expertisecenter onderwijszorg (eoz) en de scholen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen.

Toezichthistorie

De inspectie heeft sinds 2011 jaarlijks gecontroleerd of het eilandelijk zorgplan aan de wettelijke voorschriften voldoet en het plan getoetst aan de hand van de inhoudelijke criteria, zoals beschreven in het beleidsdocument *De Basiskwaliteit Zorg in Caribisch Nederland*.

Het huidige onderzoek is een beoordeling van de kwaliteit van de onderwijszorg en ondersteuning aan de onderwijsinstellingen, die het centrum verzorgt. Het eoz heeft sinds augustus 2022 een specialistische onderwijsvoorziening: Kolegio Emmy Schermer, waar we in maart 2023 voor een kort kennismakingsbezoek geweest zijn. We hebben toen met de locatiedirecteur gesproken, een rondleiding gekregen en kort een enkele groep bezocht.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op de documenten *De Basiskwaliteit Zorg in Caribisch Nederland*, *De Basiskwaliteit van het primair en voortgezet onderwijs in Caribisch Nederland*, *De Basiskwaliteit van het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) en de Sociale Kanstrajecten Jongeren (SKJ) in Caribisch Nederland*.

Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs en de zorg en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusies en afspraken met het expertisecenter onderwijszorg weer. In hoofdstuk 4 staan de bevindingen beschreven van het onderzoek op de specialistische onderwijsvoorziening Kolegio Emmy Schermer.

Onderzoeksopzet

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de kwaliteit van de volgende kwaliteitsdomeinen:

- Kwaliteitszorg van de ambulante begeleiding (Ondersteuning);
- Het systeem van leerlingenzorg;
- Naleving (Deugdelijkheidseisen en handhaving).

Het eoz legt zich toe op het onderzoeken van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, het opstellen van leertrajecten en handelingsplannen voor deze leerlingen, het verlenen van ambulante begeleiding aan de instellingen waar deze leerlingen staan ingeschreven en adviseren en ondersteunen om inclusief onderwijs steeds verder te ontwikkelen.

Het onderzoek op het expertisecenter bestond uit de volgende activiteiten:

- een controle op de aanwezigheid van het eilandelijk zorgplan bij de inspectie;
- een toets op de aanwezigheid van de wettelijk verplichte onderdelen in het eilandelijk zorgplan;
- analyse van het geldende zorgplan;
- onderzoek en analyse van leerlingdossiers en documenten die tijdens het onderzoek opgevraagd zijn;
- verificatie van de kwaliteit van de uitvoering van de ondersteuning en begeleiding door het eoz op alle scholen;
- een gesprek met de directeur bestuurder en andere leden van het managementteam;
- een gesprek met een afvaardiging van casemanagers en schoolmaatschappelijk werkers;
- een gesprek met een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht;
- gesprekken met intern begeleiders en directeuren van 2 basisscholen;
- een gesprek met zorgcoördinatoren van twee units van de Scholengemeenschap Bonaire
- een afrondend gesprek over de uitkomsten van het onderzoek.

Sinds 1 augustus 2022 verzorgt het expertisecenter ook specialistisch onderwijs. Dat onderwijs wordt gegeven op het Kolegio Emmy Schermer (KES). Het KES is door ons bezocht op 18 maart 2024. De grondslag hiervoor is artikel 28 leden 1 en 3 jo artikel 29 lid 1 WPO BES jo artikel 9 regeling subsidie EOZ CN. Het is de 1^e keer dat we het KES bezochten om onderzoekshandelingen te verrichten. Het verslag treft u in hoofdstuk 4 van dit rapport aan.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. Deze bevindingen worden vooralsnog niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit.

Algemeen

Het expertisecenter speelt een steeds grotere rol in het onderwijs- en zorglandschap op Bonaire. Onder leiding van de directeur-bestuurder breidt het expertisecenter verder uit. Zo is het aantal casemanagers, schoolmaatschappelijk werkers en gedragsdeskundigen de afgelopen jaren toegenomen. Op dit moment zijn 30 medewerkers werkzaam voor/in dienst van het eoz. De uitbreiding van het aantal medewerkers komt voort uit de toename van zowel het aantal zorgleerlingen als de intensiteit van de zorgvraag, met complexere problematiek. Op dit moment zijn er 1028 leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben en bij het eoz zijn aangemeld. Ook de werkzaamheden van het eoz worden meer divers. Naast het verlenen van zorg op de scholen, biedt het eoz diensten op het gebied van onderwijs en zorg, wordt het center gevraagd om een bijdrage te leveren aan projecten en adviseert en ondersteunt het eoz bij het verder vormgeven van inclusief onderwijs, eilandbreed.

Samenvattend oordeel

Het Expertisecenter onderwijszorg Bonaire behoudt de basiskwaliteit.

Hieronder volgt een toelichting per kwaliteitsdomein.

Toelichting

Kwaliteit(-zorg) van de ambulante begeleiding

In het document *De Basiskwaliteit Zorg in Caribisch Nederland* zijn de indicatoren opgenomen van een goede ambulante begeleiding en de bewaking daarvan. Deze staan centraal in de beoordeling door de inspectie.

Wij beoordelen de kwaliteit (-zorg) van de ambulante begeleiding als Voldoende. Het eoz heeft goed zicht op de ondersteuning die ze biedt en monitort en evalueert de kwaliteit hiervan. De structuur van de zorg is duidelijk en de scholen zijn tevreden over de ontvangen ondersteuning door casemanagers en schoolmaatschappelijk werkers. Uit de gesprekken en de schoolbezoeken blijkt dat deze tevredenheid is toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit heeft vooral te maken met de ondersteuning die de casemanagers en schoolmaatschappelijk werkers op de scholen bieden. Die tevredenheid is ook op andere gebieden toegenomen. Onder meer omdat de lijntjes tussen eoz en scholen kort zijn, er vanuit het eoz doorgaans adequaat wordt gereageerd en de scholen zich geholpen voelen door de administratie van het eoz. Verzoeken om bijvoorbeeld training of extra observaties worden ingewilligd en dat waarderen de scholen.

Aandachtspunten in het verlenen van de ambulante begeleiding zijn er echter ook. Uit de door ons gehouden gesprekken met een aantal scholen bleek dat zij het bezwaarlijk vinden dat er nogal eens wisselingen zijn in casemanagers of schoolmaatschappelijk werkers. Dat is niet goed voor de continuïteit van de zorgverlening en in de samenwerking. Ook scheidt dit soms onduidelijkheid bij de intern begeleiders. Ook is een school afhankelijk van de expertise van de casemanager of bepaalde trainingen mogelijk zijn.

Daarnaast ervaren de scholen dat de trajecten van onderzoek en het ontvangen van de uitslag behoorlijk wat tijd kost en dat er administratieve procedures zijn die veel tijd in beslag nemen. Zo moet opnieuw een aanvraag worden ingediend als na een onderzoeksuitslag blijkt dat er een andere hulpvraag onder ligt. Dat zorgt dan opnieuw voor vertraging. Scholen ervaren de rapporten van het eoz over hun leerlingen ook als weinig specifiek met vaak dezelfde aanbevelingen. Onduidelijkheid over de criteria voor plaatsing op een speciale lesplaats (buiten de eigen school) werd ook genoemd als aandachtspunt. Tot slot bleek op de scholen die we voorafgaand aan dit onderzoek bezochten onduidelijkheid over de hoeveelheid ondersteuning door het eoz waar elke school recht op heeft. De scholen pleiten voor een systeem dat scholen met een grotere en complexere zorgvraag meer ondersteuning van het eoz krijgen. Het eoz geeft aan dat de berekening over de ondersteuning vermeld staat in het Eilandelijk zorgplan en in het eindevaluatie traject samen met de scholen wordt bepaald. Tijdens de tussentijdsevaluatie wordt aan de scholen gevraagd of zij verwachten in het volgende schooljaar extra ondersteuning nodig te hebben. Op dat moment wordt er gepeild naar mogelijke toekomstige ondersteuningsbehoeften.

Kwaliteitszorg van het eoz

Het eoz is erop gericht om constant de eigen organisatie te versterken en te ontwikkelen in taken en werkzaamheden.

Het eoz meet tevredenheid onder afnemers van de geleverde diensten, houdt effectmetingen en tussenevaluaties en doet intern onderzoek. Met behulp van deze informatie past het eoz zonodig (werk)processen aan of kijkt hoe zaken efficiënter kunnen. Dat gebeurt planmatig en gestructureerd.

De tevredenheidsmeting onder scholen meet echter niet de effectiviteit van de zorgverlening terwijl dat essentiële informatie is voor het eoz. Het eoz zou de bovenschoolse werkgroep van intern begeleiders niet alleen kunnen benutten om informatie te geven maar ook kunnen gebruiken om het eigen functioneren te evalueren.

Tijdens dit onderzoek spraken we ook met een vertegenwoordiging van de Raad van Toezicht. (artikel 28 lid 1 jo 28 lid 3 jo artikel 29 lid 1 WPO BES jo artikel 9 regeling subsidie EOZ CN) Het eoz is sinds 2023 over gegaan naar een bestuursstructuur van een two tier model. Dit betekent dat de huidige Raad van Toezicht het afgelopen jaar gewerkt heeft aan een verdere professionele invulling van de governance. Ook wenst de raad een uitbreiding van een lid met juridische kennis. Er is een overlegstructuur ingericht waarbij de Raad van Toezicht vijf keer per jaar met het bestuur overleg heeft. Daarnaast haalt de raad informatie op uit bezoeken en spreekt zij met andere gesprekspartners dan het bestuur. De raad vervult haar rollen als sparringpartner, werkgever en toezichthouder. De raad is zich bewust van het belang van het bewaken en behouden van een onafhankelijke invulling van haar taken. Op sommige punten is dat lastig, bijvoorbeeld doordat een van de leden van de raad tegelijkertijd ook bestuurder is van een van de scholen. We geven het bevoegd gezag mee dat het van belang is in de evaluaties om na te gaan waar verbeterpunten liggen voor het borgen van de onafhankelijke invulling en uitvoering van het intern toezicht.

Systeem van leerlingzorg

Onder dit kwaliteitsdomein beschrijven we in hoeverre het expertisecenter zorgt voor een cyclisch systeem van leerlingenzorg. Dit betreft de planmatigheid van de zorg, opbrengstgerichtheid en communicatie met direct betrokkenen.

We beoordelen de kwaliteit van het systeem van leerlingenzorg van het eoz als Voldoende. De lijnen tussen intern begeleiders, zorgcoördinatoren en de casemanagers zijn kort. De casemanagers zijn regelmatig op de scholen en geven handelingsadviezen aan docenten voor groepen of individuele leerlingen. Uit de door ons gevoerde gesprekken bleek dat er elke 2 maanden zorgoverleg plaatsvindt tussen school, casemanagers en schoolmaatschappelijk werkers en dat dit overleg naar tevredenheid verloopt.

De zorgdossiers op het eoz worden bijgehouden in een digitaal administratiesysteem. Hier zijn de complete en actuele leerlingdossiers te vinden. De papieren dossiers zijn daarom niet altijd compleet en ook niet helemaal actueel. Ze worden nu nog gebruikt als naslag van de meest belangrijke documenten. Uit de door ons bekeken papieren dossiers bleek daarom niet altijd duidelijk wat het vervolg is, als een gegeven advies niet wordt opgevolgd.

De beslissingen van de Verwijzingscommissie Onderwijs (VCO) zijn bepalend voor het vervolgtraject van een leerling. Het eoz geeft advies aan de VCO of een leerling plaatsbaar is op een speciale lesplaats. Wanneer dat de verwijzing naar het KES betreft is het voor scholen soms onduidelijk wie bepaalt; de VCO of het eoz? Deze onduidelijkheid wordt versterkt doordat de directeur-bestuur van het eoz ook de voorzitter van de VCO is. Het is belangrijk goed te communiceren over deze dubbele taak.

Sinds augustus 2022 is onder verantwoordelijkheid van eoz een eigen onderwijsvoorziening opgezet, het Kolegio Emmy Schermer (KES). Op het KES vindt de feitelijke onderwijssteuning plaats onder verantwoordelijkheid van het eoz, dat daar de leerlingen bij elkaar brengt om te kunnen voorzien in hun specialistische behoeften. De leerlingen die onderwijs volgen op het KES blijven ingeschreven op de stamschool.

We hebben het KES bezocht. Een beschrijving hiervan treft u aan hoofdstuk 4.

3 Conclusies en afspraken

Kwaliteit

De kwaliteit van de zorgverlening en kwaliteitszorg van het Expertisecenter onderwijszorg voldoet aan de eisen van de basiskwaliteit.

Het inrichten en bewaken van de governance, de onafhankelijke invulling en uitvoering van de taken van de directeur-bestuurder en het toezicht uitgevoerd door de Raad van Toezicht vormen een aandachtspunt.

Naleving

In de controle van de naleving van deugdelijkheidseisen (regels en voorschriften met betrekking tot het samenwerkingsverband en het Expertisecenter onderwijszorg, artikel 26,27,28 WPO BES) heeft de inspectie geen tekortkomingen geconstateerd.

Afspraak

Wij bezoeken het Expertisecenter onderwijszorg in principe eens per jaar. Het ene jaar in de vorm van een voortgangsgesprek over de kwaliteitsontwikkeling, het andere jaar in de vorm van een kwaliteitsonderzoek. Het eerstvolgende voortgangsgesprek op Bonaire is voorzien in het voorjaar van 2025.

4 Kolegio Emmy Schermer

Samenvatting

De inspectie van het onderwijs heeft op 18 maart 2024 op het Kolegio Emmy Schermer (KES) onderzoekshandelingen verricht. Deze handelingen maken onderdeel uit van het onderzoek dat we uitvoerden op het eoz.

Het KES is gestart op 1 augustus 2022. We beschrijven nu voor de 1^e maal onderzoekshandelingen.

Deze specialistische onderwijsvoorziening valt onder het eoz. We beoordelen het eoz zoals beschreven in het document Basiskwaliteit Zorg in Caribisch Nederland. We beschrijven de kwaliteit van het onderwijs op het KES volgens het Onderzoekskader po 2021, versie 01-08-2023, bijlage 6.

De onderstaande standaarden kwamen aan bod:

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
OP3 Pedagogisch-didactisch handelen
VS1 Veiligheid
OR1 Resultaten
SKA1 Visie, ambities en doelen
SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur
SKA3 Evaluatie, verantwoording en dialoog.

Onderzoeksactiviteiten

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben lessen bezocht, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met een aantal leerkrachten, met een aantal ouders, met de directie, intern begeleider en casemanager.

Samenvatting

Hieronder vatten we eerst samen: wat goed gaat en wat kan beter?

Wat gaat goed?

Op het KES zijn de leerlingen goed in beeld en is er veel aandacht voor hun welbevinden. Het bevorderen van de veiligheid en een fijne sfeer zijn belangrijk. We zagen veel structuur tijdens de lessen die gegeven worden in een prettige ondersteunende omgeving, ingericht met mooie materialen. Het team is betrokken en enthousiast en krijgt de kans om zich verder te professionaliseren. Ook de ouders die we spraken zijn zeer tevreden over het KES en ervaren dat hun kinderen weer met plezier onderwijs volgen.

Om de leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden, maakt het KES voor elk kind een ontwikkelingsperspectief. De informatie die met het kind meekomt van de stamschool is voldoende, maar indien nodig zorgt het KES voor aanvullende onderzoek.

De fase waarin het KES zich bevindt, vraagt nog verdere ontwikkeling. Die stappen in ontwikkeling worden gezet door team en locatieleider. De uitbreiding door het KES van het onderwijs voor nog meer doelgroepen komt tegemoet aan een eiland brede behoefte.

Wat kan beter?

In de lessen die we bezochten, zagen we geen doorgaande lijn in het klassenmanagement. Vaste afspraken over bijvoorbeeld gebruik van stoplicht of timer tijdens het zelf werken ontbreken nog. Ook is er veel verschil te zien in de taken die de onderwijsassistent uitvoert.

De individuele plannen met uitstroomperspectief die het KES voor de leerlingen opstelt, zijn volgend in plaats van plannend. Daardoor bestaat het risico dat de te behalen doelen erg voorzichtig geformuleerd worden.

De samenwerking met de stamschool waar de leerling eerder onderwijs kreeg, kan beter. Van de stamschool mag verwacht worden dat er een uitgebreide, informatieve toetsanalyse gemaakt wordt, die inzichtelijk maakt waar het KES met de leerlingen verder aan moet en kan werken.

Wanneer een leerling zorg nodig heeft waarvoor het KES niet zelf de expertise in huis heeft, is het afwachten wanneer die zorg (bijvoorbeeld psychische hulp) gegeven kan worden. Dat is nadelig voor de leerling. De kwaliteitszorgcyclus die het KES wil opzetten, staat nog in de kinderschoenen. Het KES bevindt zich met veel verbeteronderwerpen in de fase van analyse: implementatie en evaluatie moet nog gebeuren.

Van de leerkrachten waar we mee spraken, hoorden we dat er veel van hen gevraagd wordt. De locatieleider is ook full time leerkracht. Deze situatie is tijdelijk. Volgend jaar zal er een fulltime locatieleider zijn. Echter in deze fase waarin het KES zich bevindt, is het kwetsbaar omdat er nog veel ontwikkeld moet worden. De vraag is dan ook of beide taken te verenigen zijn?

Ook is het nodig dat er meer duidelijkheid komt over de plaatsing door de verwijzingscommissie van leerlingen naar een speciale lesplaats. Zowel procedureel, als inhoudelijk roepen plaatsingen van leerlingen bij sommige scholen vragen op. Net altijd is voor hen duidelijk wie beslist over plaatsing: het eoz of de verwijzingscommissie?

Vervolg

We zullen het KES weer bezoeken in maart 2025 voor een voortgangsgesprek. Tijdens dit gesprek bespreken we onder andere de ontwikkelingen op het KES in het algemeen en de kwaliteit van het onderwijs in het bijzonder. Ook bespreken we dan de termijn waarop het volgende kwaliteitsonderzoek plaatsvindt.

Context

Het Kolegio Emmy Schermer is in augustus 2022 gestart als specialistische onderwijsvoorziening van het eoz Bonaire.

De kinderen die het KES bezoeken (nu 27 in totaal) kunnen geen onderwijs volgen op het reguliere basisonderwijs omdat zij een grotere zorg- en ondersteuningsbehoefte hebben dan de stamschool kan bieden. De stamschool waar de leerlingen ingeschreven staan, blijft verantwoordelijk voor het onderwijs gelet op artikel 20 WPO BES.

De leerlingen op het KES zijn in de meeste gevallen eerder onder behandeling geweest van het eoz of wanneer ze in groep 1 beginnen worden ze doorgestuurd door bijvoorbeeld de kinderopvang.

Op dit moment heeft het KES 6 groepen verdeeld naar onderwijs- en zorgbehoeften van de leerlingen. De groepsgrootte varieert van 3 tot 7 leerlingen. Dat betreft kinderen met verbale problemen (taal-spraak), lichamelijk en of verstandelijk beperkt, autisme en kinderen met gedragsproblemen.

De uitbreiding van de doelgroepen waar het KES onderwijs aan verzorgt, komt tegemoet aan een behoefte.

Het KES telt een team van 21 personen waaronder een locatieleider, tevens groepsleerkracht, leerkrachten, een intern begeleider, een gymleerkracht, onderwijsassistenten en een schoolmaatschappelijke werker en casemanager.

Het KES is gehuisvest in een mooi nieuw gebouw met voldoende ruimte voor het onderwijs, een mooie buitenvoorziening en lokalen met voldoende aansprekende materialen en soms een hoek om even tot rust te komen. Ook is er een aparte ruimte waar leerlingen even buiten de groep tot rust kunnen komen onder begeleiding van een onderwijsassistent.

Het KES bestaat nu anderhalf jaar. Gedurende die periode is gewerkt aan uitwerken en bestendigen van opgestarte structuren en werkwijzen. Regelmatige evaluatie en reflectie met elkaar maakt dat verschillende onderwerpen de komende tijd extra aandacht krijgen. Voorbeelden hiervan zijn de aandacht die het team gaat besteden aan kwaliteitszorg, een pedagogisch-didactische scan onder leerkrachten en een evaluatie van groep 1-2 met de vraag of de leerlingen in deze groepen het onderwijsaanbod aankunnen.

Het eoz wil de onderwijsvoorziening KES op termijn onderbrengen bij een bestaand schoolbestuur op Bonaire.

Beschrijving

Onderwijsproces

OP2

Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Onderwijs- en zorgbehoeften van leerlingen zijn in beeld

De plaatsing van leerlingen op het KES gebeurt op initiatief van de (stam)school waar ze op dat moment onderwijs volgen of, wanneer ze nog geen onderwijs volgen door bijvoorbeeld een kinderopvang of andere instantie. Dit alles gebeurt in overleg met de ouders.

De leerlingen worden voor plaatsing besproken in de VCO: de VerwijzingsCommissie Onderwijs. Die beslist over de plaatsing op een speciale lesplaats waar ook het KES onder te scharen valt. Het eoz adviseert hierover. De voorzitter van de VCO is ook de directeur-bestuurder van het eoz. De wens is dat de VCO wordt uitgebreid met een intern begeleider.

Als de leerlingen op het KES geplaatst zijn, wordt een (nieuw) handelingsplan geschreven met een ontwikkelingsperspectief. Dit gebeurt met behulp van de informatie van de school waar de leerling les kreeg (de stamschool), na observatie en soms aanvullend onderzoek. Daardoor zijn onderwijs- en zorgbehoeften van de leerlingen goed in beeld.

Samenwerking tussen stamschool en het KES kan beter

Alhoewel leerkrachten aangaven voldoende informatie over de leerling te hebben bij plaatsing kan de samenwerking met de stamschool verbeteren. Nu is het nog al eens het geval dat de stamschool na toetsing een analyse stuurt die te weinig informatie geeft om het onderwijs af te stemmen op de behoeften van de leerling. Ook komt het voor dat er niemand van de stamschool aansluit bij het overleg over de leerlingen op het KES, terwijl de stamschool verantwoordelijk blijft voor de leerling.

Leerlingen maken op het KES hun toetsen, vervolgens analyseert de stamschool de gegevens. Met deze toetsinformatie moet de groepsleerkracht de aanpak voor de individuele leerling bepalen. Dat lukt niet altijd omdat de analyses niet duidelijk en volledig zijn. Belemmerend voor leerlingen is het wanneer de stamschool de leerling uitsluitend op de stamschool toetsen wil laten maken.

De handelingsplannen met omschreven ontwikkelingsperspectief waar het KES mee werkt, kunnen aan kracht winnen door in plaats van volgend, plannend te werken op basis van het uitstroomperspectief. Bijstellen van tussendoelen is altijd mogelijk wanneer de ambities te groot blijken.

Het KES gaf aan dat het soms frustrerend is dat wanneer het KES de juiste zorg niet kan bieden en daarvoor afhankelijk is van andere instanties, er afgewacht moet worden wanneer een leerling er wel voor in aanmerking komt.

OP3

Pedagogisch-didactisch handelen

Afspraken over klassenmanagement zijn nodig

Tijdens het onderzoek op het KES bezochten we samen met een observant van de school lessen in alle groepen.

De structuur in de groepen was duidelijk aanwezig en er heerst een fijne sfeer. Er was veel aandacht voor het pedagogisch welzijn van de leerlingen. De leerkrachten nemen veel aandacht en tijd voor de voorwaarden die nodig zijn om tot leren te komen. Daardoor werd écht komen tot leren in sommige groepen minder gezien. In andere groepen daarentegen waren leerlingen actief bezig met de stof, namen deel en waren betrokken. Met kleine stapjes werd daar geleerd. De leerlingen krijgen les in mooi ingerichte lokalen waar voldoende passend materiaal aanwezig was. Wat opviel was het grote verschil in klassenmanagement. Soms zagen we gebruik van een timer of een stoplicht, andere keren helemaal niet. Het lijkt alsof daar geen afspraken op teamniveau over zijn. Dat is in het kader van een doorgaande lijn én de duidelijkheid die de leerlingen nodig hebben, wel aan te raden. Ook over de taken en activiteiten van de onderwijsassistenten is het nodig duidelijke afspraken te maken. Het gebruik van de instructietaal varieert. We hoorden Papiaments en Nederlands.

VS1 **Veiligheid**

Veilige leeromgeving maar veiligheidsbeleid verder uitwerken is nodig

Op het KES is veel aandacht voor een veilige leeromgeving voor de leerlingen. Elke ochtend bij binnenkomst geven de leerlingen op een bord via een smiley hun gemoedstoestand aan. Daar wordt in de kring over gesproken, of als de leerling dat liever wil, één op één met de leerkracht. Ook maken alle leerkrachten gebruik van een beloningsstelsel voor gedrag. Het KES heeft iemand permanent achter de hand om leerlingen op te vangen in een apart lokaal waar het even wat minder goed mee gaat. Tijdens de onderzoeksdag hebben we gezien dat dit regelmatig nodig is. De schoolregels zijn zichtbaar in het hele gebouw.

De leerkrachten monitoren systematisch het gevoel van veiligheid en de sfeer in de groep. Door de leerlingen van cluster 4 en 2 wordt een effectmeting ingevuld. Het KES heeft een protocol grensoverschrijdend gedrag opgesteld waar afspraken instaan hoe daar mee om te gaan. De consequenties die volgen na bepaald gedrag moeten daarin nog worden geformuleerd. Het totale beleid met betrekking tot veiligheid (sociaal, fysiek en psychisch) is in ontwikkeling. Ook een anti-pestcoördinator is niet aangewezen.

OR1 **Resultaten**

We geven hier een korte beschrijving van de gegevens die we hebben verzameld. Op het KES maken de leerlingen toetsen, zowel methode gebonden toetsen als lvs toetsen. De monitoring verloopt via het leerlingvolgsysteem. In september 2022 is het KES gestart met 21 leerlingen, en het schooljaar geëindigd met 26 leerlingen. Leerlingen stromen uit naar andere speciale lesplaatsen op het voortgezet onderwijs en soms gaan ze terug naar de stamschool.

Sturen, kwaliteitszorg en ambitie

SKA1

Visie, ambities en doelen

Verdere stappen zetten in uitwerken kwaliteitscyclus

Het afgelopen jaar heeft het team met de schoolleiding gewerkt aan het herformuleren van een visie en missie en de vertaling gemaakt naar wat dat betekent voor het uit te voeren werk.

Zo zijn er zinvolle verbeterpunten benoemd voor onderwijs en zorg.

Er gaat gekeken worden naar het pedagogisch didactisch handelen in de groepen, er zal een evaluatie plaatsvinden in de groepen 1 en 2 kijkend naar het curriculum en zullen er nieuwe procedures geformuleerd worden voor de aanmelding van leerlingen. Op dit moment is in de kwaliteitscyclus vooral sprake van analyseren. Voor implementatie en evaluatie is het nog te vroeg. Voor de bedoelde onderwerpen zijn actieplannen gemaakt. De relatie van deze plannen met het schoolplan is niet helder.

Binnen het curriculum is er nog geen start gemaakt met een passend aanbod voor burgerschap.

SKA2

Uitvoering en kwaliteitscultuur

Ontwikkeling en sturing vraagt tijd en aandacht

Het KES heeft een betrokken en enthousiast team. De aansturing gebeurt door de locatieleider die ook full-time voor de klas staat. Door het onverwachte vertrek van de vorige locatieleider, halverwege dit schooljaar, vervult zij deze functie. Deze situatie is tijdelijk. Door de dubbele functie is er vanwege tijdgebrek weinig sprake van sturing en dat is kwetsbaar. Er moet namelijk nog veel ontwikkeld worden. Daar moet tijd en energie ingestoken kunnen worden.

Het team krijgt alle mogelijkheid om zich te ontwikkelen. Zo zijn er workshops te volgen en vindt er regelmatig intervisie plaats.

De volgende professionaliseringsstap die gezet gaat worden is het verbeteren van het pedagogisch-didactisch handelen. De bedoeling is dat er afspraken gemaakt gaan worden bijvoorbeeld over klassenmanagement waardoor er meer eenduidigheid zal komen.

De directeur-bestuurder voert samen met de locatieleider en het hoofd personeelszaken de functioneringsgesprekken met de mensen die op het KES werken. Er is altijd de mogelijkheid om vragen of zorgen bij de directeur-bestuurder neer te leggen, vertelden de leerkrachten waarmee we spraken.

De leerkrachten die wij spraken, vertelden dat alle ontwikkelingen op het KES veel van hen vraagt.

SKA3

Evaluatie, verantwoording en dialoog

Bijstellen en bijsturen moet nog vorm krijgen

Door de prille start van het KES zijn de fases van de kwaliteitscyclus nog niet allemaal doorlopen. Nu is er voor de meeste verbeteronderwerpen sprake van de analysefase. Evaluaties en eventueel bijstellen en bijsturen moet nog gebeuren. Dat geldt zeker voor de eerder genoemde verbeterpunten.

De verantwoording en de communicatie over bepaalde gemaakte keuzes kan volgens het team nog verbeteren.

De ouders waarmee we spraken zijn tevreden over het KES. Ze vertelden dat hun kinderen weer met plezier onderwijs volgen.

Ook over de communicatie vanuit het KES zijn ze tevreden. De informatie ontvangen zij via een speciale app en via chat met de leerkracht. De ouders zijn goed op de hoogte van het welzijn van hun kinderen.